

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง ความรับผิดชอบตามคำพิพากษา กรณีละเมิดที่เกิดจากการก่อสร้างถนนรुक้าที่ดินของเอกชน

กรมทางหลวงชนบทได้มีหนังสือที่ คค ๐๗๒๔/๗๑๐๘ ลงวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๔๙ หรือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า เมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๔๑ นายชลอ รับทอง กับพวกรวม ๓ คน เป็นโจทก์ฟ้องจังหวัดนครปฐมกับพวกรวม ๒ คน เป็นจำเลยในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๒๑๓๓/๒๕๔๑ กรณีละเมิดสร้างถนนสาย นฐ ๓๑๔๙ บ้านหนองเสา-บ้านคลองฉาง อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม รุก้าที่ดินโจทก์ ต่อมาหลังปฏิรูปพระราชการ ถนนสาย นฐ ๓๑๔๙ ได้โอนมาอยู่ในความรับผิดชอบของกรมทางหลวงชนบทตามพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕ ตั้งแต่วันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๔๕ และเมื่อวันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๔๖ กรมทางหลวงชนบทได้ถ่ายโอนถนนสายดังกล่าวให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งตามประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง หลักเกณฑ์และขั้นตอนการดำเนินการและการดำเนินคดีตามภารกิจที่ส่วนราชการถ่ายโอนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระยะเริ่มแรก ฉบับลงวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๔๔ ในข้อ ๓ ได้กำหนดไว้ว่า “ในกรณีที่ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐตกเป็นจำเลยในคดีแพ่งตามภารกิจหรือกิจการที่ถ่ายโอนก่อนวันที่มีการถ่ายโอน ให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐนั้นเป็นคู่ความในคดีนั้นต่อไปจนกว่าคดีจะแล้วเสร็จ”

เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๗ ศาลจังหวัดนครปฐมได้มีคำพิพากษาคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ ๗๐๘/๒๕๔๗ พิพากษาให้จังหวัดนครปฐม จำเลยในคดีดังกล่าวทำการรื้อถอนถนนส่วนที่รูก้าที่ดินของโจทก์พร้อมปรับสภาพที่ดินให้คืนดังเดิมส่งมอบคืนให้โจทก์ ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการอุทธรณ์คำพิพากษาของศาล และคดียังไม่ถึงที่สุด กรมทางหลวงชนบทจึงขอหารือว่า เมื่อกรมทางหลวงชนบทได้ถ่ายโอนถนนสายดังกล่าวให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามแผนการกระจายอำนาจฯ แล้ว หากจำเลย (จังหวัดนครปฐม) แพ้คดี ค่าเสียหายที่ต้องชดใช้ให้กับโจทก์หรือการบังคับคดีให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาล ต้องตกอยู่ในความรับผิดชอบของจังหวัดนครปฐม หรือกรมทางหลวงชนบท หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมทางหลวงชนบทและได้รับฟังข้อเท็จจริงจากผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) ผู้แทนกระทรวงคมนาคม (กรมทางหลวง

ส่งพร้อมหนังสือที่ นร ๐๙๐๑/๐๒๗๕ ลงวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๐ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ชนบท) และผู้แทนจังหวัดนครปฐมแล้ว เห็นว่า เมื่อศาลจังหวัดนครปฐมได้มีคำพิพากษาให้ จังหวัดนครปฐมในฐานะจำเลยในคดีทำการรื้อถอนถนนส่วนที่รูกล้าที่ดินของโจทก์พร้อมปรับสภาพที่ดินให้คืนดังเดิมส่งมอบคืนให้โจทก์ ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลชั้นต้น และคดียังไม่ถึงที่สุด จังหวัดนครปฐมจึงต้องผูกพันอยู่ในคดีต่อไปตามมาตรา ๑๔๕^๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง การปฏิบัติตามคำพิพากษาและค่าเสียหายที่จำเลยจะต้องดำเนินการให้กับโจทก์เมื่อคดีถึงที่สุดย่อมจะต้องตกอยู่ในความรับผิดชอบของจำเลย (จังหวัดนครปฐม) ในฐานะเป็นคู่ความ แต่โดยเหตุที่การดำเนินการอันก่อให้เกิดความเสียหายแก่จำเลยนั้นสืบเนื่องจากการดำเนินการของสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทจังหวัดนครปฐม กรมการเร่งรัดพัฒนาชนบท ซึ่งต่อมาได้มีการโอนภารกิจ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน และงบประมาณ ไปเป็นของกรมทางหลวงชนบท ตามมาตรา ๕๔^๒ แห่งพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๔๕ และปัจจุบันได้มีการถ่ายโอนอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปแล้ว ดังนั้น จังหวัดนครปฐมจึงชอบที่จะแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการถ่ายโอนถนนสายดังกล่าวทราบ โดยจังหวัดนครปฐมจะเป็นผู้ดำเนินการจัดหางบประมาณให้ หรือจะให้กรมทางหลวงชนบทดำเนินการจัดหางบประมาณให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปดำเนินการ หรือจะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดหางบประมาณเอง ย่อมสุดแต่ความตกลงระหว่างกัน ทั้งนี้ ตามนัยแห่งประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่องหลักเกณฑ์และขั้นตอนการดำเนินการและการดำเนินคดีตามภารกิจที่ส่วนราชการถ่ายโอนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระยะเริ่มแรก ลงวันที่ ๑๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๓^๓ และข้อ ๔^๔

^๑ มาตรา ๑๔๕ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยการอุทธรณ์ฎีกา และการพิจารณาใหม่ คำพิพากษาหรือคำสั่งใดๆ ให้ถือว่าผูกพันคู่ความในกระบวนการพิจารณาของศาลที่พิพากษาหรือมีคำสั่ง นับตั้งแต่วันที่คำพิพากษาหรือมีคำสั่ง จนถึงวันที่คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นได้ถูกเปลี่ยนแปลง แก้ไข กลับหรือดลเสีย ถ้าหากมี

ฯลฯ

ฯลฯ

^๒ มาตรา ๕๔ ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิ ภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงมหาดไทย เฉพาะที่เกี่ยวกับส่วนราชการดังต่อไปนี้ มาเป็นของกรมทางหลวงชนบท กระทรวงคมนาคม

(๑) กรมการเร่งรัดพัฒนาชนบท เฉพาะ

(ก) ราชการส่วนกลาง

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทจังหวัด

ฯลฯ

ฯลฯ

^๓ ข้อ ๓ ในกรณีที่ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐตกเป็นจำเลยในคดีแพ่งตามภารกิจหรือกิจการที่ถ่ายโอนก่อนวันที่มีการถ่ายโอน ให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐนั้นเป็นคู่ความในคดีนั้นต่อไป

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ
(คุณพรทิพย์ จาละ)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มีนาคม ๒๕๕๐

จนกว่าคดีจะแล้วเสร็จ ในการนี้ หากการถ่ายโอนภารกิจหรือกิจการนั้นเป็นเหตุให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐดังกล่าวยุบเลิกไป ให้กระทรวงเจ้าสังกัดของส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐนั้นเข้ารับมรดกความแทน

ในกรณีที่ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐตกเป็นผู้ถูกฟ้องในคดีปกครองที่เกี่ยวกับคำสั่งทางปกครองและคดีที่เกี่ยวกับการละเลยไม่ทำคำสั่งทางปกครองตามภารกิจหรือกิจการที่ถ่ายโอนก่อนวันที่มีการถ่ายโอน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้รับโอนเข้าเป็นผู้ถูกฟ้องในคดีดังกล่าว

๔ ข้อ ๕ ในกรณีที่ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐเป็นผู้ดำเนินการตามข้อ ๑ ข้อ ๒ และข้อ ๓ เมื่อได้ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว ให้แจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้รับโอนทราบโดยเร็ว